

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ РЕЛІГІЙНИХ СПІЛЬНОТ В УКРАЇНІ

Викладач: доктор історичних наук, професор Ігнатуша Олександр Миколайович

Кафедра: історії України, V корпус, к. 319

E-mail: ioleksa@ukr.net

Телефон: 06112 287 632

Інші засоби зв'язку: Moodle, Viber, Zoom

Консультації: індивідуальні – середа, з 14:30 до 16:00, V корпус, к. 319; дистанційні – електронна пошта, ZOOM за розкладом

Освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти:		Історія третій (доктор філософії)					
Статус дисципліни:		вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2022-2023	Рік навчання	2	Тижні	12
Вид контролю:		залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13818				

ОПИС КУРСУ

Метою викладання дисципліни є поглиблення у здобувачів третього рівня вищої освіти системних знань про основні питання новітньої історії релігійних спільнот в Україні (XX–XXI ст.), які мають суттєвий суспільний резонанс, і розв'язання яких сприяє консолідації суспільства, держави, гармонізації міжрелігійних, міжцерковних і міжособистісних відносин, забезпеченню суспільного розвитку та конкурентоспроможності України у світі.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

для здобувачів 2021 року вступу за ОНП 2020-2021 р.

ПРН1	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення.
ПРН6	Використовувати методи і способи ефективної комунікації та міжособистісної взаємодії в академічному середовищі.
ПРН7	Оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та наукової діяльності
ПРН11	Здійснювати пошук, оброблення та аналіз наукової інформації, її систематизацію та узагальнення; використовувати інформаційно-комунікаційні технології у дослідницькій та викладацькій діяльності.
ПРН13	Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою (у тому числі міжнародною), суспільством у цілому; демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики.
ПРН19	Знати зміст основних категорій і принципів, історію розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю Історія
ПРН24	Вміти використовувати пізнавальний потенціал таких наукових напрямів, як

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АСПІРАНТУРА
Силабус навчальної дисципліни

	культурно-історична антропологія, мікроісторія, історія повсякденності, усна історія, психоісторія, кліометрія та ін.
<i>для здобувачів 2022 року вступу за ОНП 2022 р.</i>	
ПРН4	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів
ПРН6	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми історії державною та іноземною мовами; оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях з дотриманням правил академічного письма; здійснювати ефективну міжособистісну комунікацію; демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики
ПРН8	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя
ПРН11	Володіти науковою мовою високого теоретичного узагальнення, вміти здійснювати аксіологічний аналіз наукових текстів
ПРН13	Вміти використовувати пізнавальний потенціал таких наукових напрямів, як культурно-історична антропологія, мікроісторія, історія повсякденності, усна історія, психоісторія, кліометрія та ін.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Базовий навчальний посібник: Зінченко А. Новітня історія релігійних спільнот в Україні. Навч. посіб. для студ. спеціальностей напряму «історія». Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 408 с.
Історія релігій: хрестоматія-практикум для студентів вищих навчальних закладів / упоряд.: О. М. Ігнатуша, Т. Г. Савчук. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання тестів, самостійних робіт, відеоматеріали, основна та додаткова література розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13818>

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Поточні контрольні заходи

Основними контрольними заходами є доповіді за темами курсу, участь у дискусії, рецензування наукових статей та монографій, укладання термінологічного словника та самостійні роботи, які виконуються після опанування відповідної теми курсу. Всі поточні контрольні заходи та методичні рекомендації до їх виконання розташовані на платформі Moodle.

Підсумкові контрольні заходи

Тестування у системі Moodle

Підготовка тексту доповіді на наукову конференцію

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Суспільно-релігійні відносини доби Української національної революції 1917–1921 рр.		
Тиждень 1	Церковні інституції та	<i>Самостійна робота 1:</i> Укладання термінологічного

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АСПІРАНТУРА
Силабус навчальної дисципліни

Лекція 1	релігійна свідомість доби Української революції 1917–1921 рр.	словника (<i>max 5 балів</i>)
Тиждень 2 Практ. 1	Проблеми державно-церковних відносин доби Української революції	<i>Повідомлення: Дослідники історії церкви доби Української революції (max 5 балів)</i>
Тиждень 3 Лекція 2	Проблеми автокефалії церкви в Українській революції	<i>Есе: Проблематика дисертаційних робіт з історії релігії та церкви в Україні за доби державної незалежності (1991–2022 рр.) (max 5 балів)</i>
Тиждень 4 Практ. 2	Релігійні та антирелігійні прояви російської агресії в Україні 1917–1921 рр.	<i>Самостійна робота 2: Діячі церковного руху в Україні 1917–1921 рр.: постаті, ідеї, здобутки (max 5 балів)</i>
Змістовий модуль 2. Релігійні спільноти в Україні між двома світовими війнами		
Тиждень 5 Лекція 3	Радянська антирелігійна політика в Україні 20–30-х рр. ХХ ст.	<i>Самостійна робота 3: Радянський і пострадянський дискурс щодо проблематики церковно-історичних досліджень в Україні 20-30-х рр. ХХ ст. (max 5 балів)</i>
Тиждень 6 Практ. 3	Православні спільноти в умовах більшовицької модернізації	<i>Доповідь: «Історичний аналіз монографії з історії українського православ'я у 20-ті рр. ХХ ст.» (max 5 балів)</i>
Тиждень 7 Лекція 4	Проблеми історії протестантизму та релігійних меншин в Україні міжвоєнної доби	<i>Дискусія: Міжконфесійні відносини в радянській Україні 20-30-х рр. ХХ ст. (max 5 балів)</i>
Тиждень 8 Практ. 4	Західноукраїнські реалії церков між двома світовими війнами	<i>Доповідь: Лідери УГКЦ в об'єктиві історичних досліджень (max 5 балів)</i>
Змістовий модуль 3. Релігійні суперечності в Україні 40–80-х рр. ХХ ст.		
Тиждень 9 Лекція 5	Контроверзи релігійного відродження в Україні часів Другої світової війни	<i>Самостійна робота 4: Проблеми методології та джерельної бази досліджень історії церкви часів Другої світової війни (max 5 балів)</i>
Тиждень 10 Практ. 5	Лібералізація та нові гоніння релігії середини 40-х – 80-х рр. ХХ ст.	<i>Есе: (max 5 балів)</i> <i>1 варіант: Церква і КДБ;</i> <i>2 варіант: Релігія у радянському повсякденні</i>
Змістовий модуль 4. Проблеми і здобутки релігійних спільнот незалежної України		
Тиждень 11 Лекція 6	Проблеми і досягнення релігійних спільнот незалежної України	<i>Дискусія: Особистісний фактор у житті релігійних спільнот (max 5 балів)</i>
Тиждень 12 Практ. 6	Суспільно-релігійні виклики Революції Гідності та сучасної російсько-української війни	<i>Дискусія: Національний фактор у житті релігійних спільнот (max 5 балів)</i>
Залік		<i>Тестування у системі Moodle (max 10 балів)</i> <i>Підготовка тексту доповіді на наукову конференцію (max 30 балів)</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Змістовий модуль 1

1. Андрусичин Б. І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Директорії УНР): Навч. посібн. Київ : Либідь, 1997. 176 с.
2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: у 4-х т., 5 кн. Т. 4, кн. 1. Київ : УПЦ КП, 1998. 384 с.
3. Зінченко А. Життя і служіння Митрополита Василя Липківського. Київ : Дуліби, 2017. 336 с.
4. Ігнатуша О.М. Інституційний розкол православної церкви в Україні: генеза і характер (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.): Монографія. Запоріжжя : Поліграф, 2004. 440 с.
5. Ісиченко Ігор, архієп. Історія Христової Церкви в Україні : конспект лекцій. Харків : Акта, 2008. 607 с.
6. Історія п'ятидесятництва в Україні / уклад. та ред. М. Мокієнко. Київ : Самміт-Книга. 2021. 520 с.
7. Колодний А. М. Релігійне життя України в особах його діячів і дослідників. Київ : Інтерсервіс, 2017. 740 с.
8. Липківський В. Відродження Церкви в Україні. 1917–1930. Торонто : Добра книжка, 1959. 335 с.
9. Любашенко В.І. Історія протестантизму в Україні. Курс лекцій. Київ : Поліс, 1996. 350 с.
10. Ульяновський В. І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Української Центральної Ради): Навч. посібн. Київ : Либідь, 1997. 200 с.
11. Ульяновський В. І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібн. Київ : Либідь, 1997. 318 с.
12. Історія релігій в Україні: актуальні питання / за заг. ред. О. Киричук. Львів : Логос, 2021. Вип. 3. 212 с. URL: <http://religio.org.ua/index.php/religio-actual-issues>
13. Історія релігій в Україні: актуальні питання / за заг. ред. О. Киричук. Львів : Логос, 2020. Вип. 2. 212 с. URL: <http://religio.org.ua/index.php/religio-actual-issues/issue/view/12>
14. Ihnatusha O. Public opinion and hystorical thought on the autocephaly acquisition in Ukraine (1917–1921): parallels XX-XXI cc. *Making of Modern Ukraine: Human Society in Historiographic Discourse : collective monograph*. Lviv-Toruń: Liha-Pres. 2019. P. 103-127.
15. Plokyh, Serhii & Frank E. Sysyn. Religion and Nation in Modern Ukraine. Canadian Institute of Ukrainian Study Parishes, 2003. 232 p.

Змістовий модуль 2

1. Жилюк С.І. Обновленська церква в Україні (1922–1928). Рівне : РДГУ, 2002. 384 с.
2. Зінченко А. Ієрархи Української церкви: митрополит Микола Борецький, архієпископ Костянтин Кротевич, митрополит Іван Павловський. Київ : Укр. Видавнича Спілка, 2003. 156 с.
3. Ігнатуша О., Грузова Т. Церква в умовах Голодомору 1932–1933 рр.: історіографічний дискурс. *Сторінки історії*. 2021. № 43. С. 64-79.
4. Ігнатуша О.М. Інституційний розкол православної церкви в Україні: генеза і характер (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.) : Монографія. Запоріжжя : Поліграф, 2004. 440 с.
5. Ігнатуша О. М. Православні церкви України в стані розколу та пошуках єдності (20–30-ті рр. XX ст.) : навч. пос. реком. МОН України. Запоріжжя : ЗНУ, 2008. 250 с
6. Історія релігії в Україні: Навч. посіб. / за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. Київ : Т-во Знання, КОО, 1999. 735 с.
7. Киридон А. М. Держава – церква – суспільство: інверсна трансформація в Україні: монографія. Рівне: РІС КСУ, 2011. 216 с.
8. Мартирологія українських церков у 4-х тт. Т. 1. Українська Православна Церква: док., матеріали, християнський самвидав; Т. 2. Українська Католицька Церква: док., матеріали, християнський самвидав України. Торонто-Балтимор, 1985-1988.
9. Пашенко В., Киридон А. Більшовицька держава і православна церква в Україні 1917–1930-ті роки. Полтава : АСМІ, 2004. 336 с.
10. Перший Всеукраїнський православний церковний Собор УАПЦ, 14–30 жовтня 1921 року. Док. і матеріали / Упоряд. Г. М. Михайличенко, Л. Б. Пилявець, І. М. Преловська. Київ; Львів : Ін-т укр. археографії та джерелознавства, 1999. 560 с.
11. Преловська І. М. «Собор самопізнання» Української автокефальної православної церкви. Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ 17–30 жовтня 1927 року: Док. і матеріали / Упоряд. С. І. Білокінь, І. М. Преловська, І. М. Старовойтенко. Київ, 2007. С. 17–37.
12. Репресовані діячі Української Автокефальної Православної Церкви (1921–1939): біографічний довідник / І. В. Бухарєва, В. М. Даниленко, В. М. Окіпнюк, І. М. Преловська. Київ, 2011. 182 с.
13. Тригуб О. П. Розкол Російської православної церкви в Україні (1922–39 рр.): між державним політичним управлінням та реформацією. Миколаїв, 2009. 300 с.
14. Шліхта Н. Історія радянського суспільства. Курс лекцій. Харків : Акта, 2015. 252 с.
15. Wosciurkiw Bohdan R. The Ukrainian Greek Catholic Church and the Soviet State. 1939–1950. Edmonton-Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1996. 310 p.
16. Ihnatusha O. Soviet anti-religious hybrid propaganda in Ukraine in the 1930s: nature and specificity. *Propaganda and public consciousness in the south and east of Ukraine (1930s - early XX century)*. Riga: Baltija Publishing. 2021 С. 48-74.
17. Plokyh, Serhii & Frank E. *Syn. Religion and Nation in Modern Ukraine*. Canadian Institute of Ukrainian Study Parishes, 2003. 232 p.
18. Pospelovsky Dmitry V. *A History of Soviet Atheism in Theory and Practice, and the Believer: In 3 vols. Vol. 3*. Basingstoke : Macmillan, 1988. 325 p.

Змістовий модуль 3.

1. Бабенко Л. Л. Радянські органи державної безпеки у системі взаємовідносин держави і православної церкви в Україні (1918 – середина 1950-х рр.). Полтава : ТОВ АСМІ, 2014. 554 с.
2. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939–1950 рр.). Львів : Український Католицький ун-т, 2005. 265 с.
3. Войналович В. А. Партійно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940–1960-х років: політологічний дискурс. Київ : Світогляд, 2005. 742 с.
4. Волошин Ю. Українська православна церкви в роки нацистської окупації (1941–1944). Полтава, 1997. 126 с.

5. Грідіна І. М. Духовне життя населення України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2010. 418 с.
6. Запорізький рахунок Великій війні. 1939–1945 / Ф.Г. Турченко (наук. ред.). Запоріжжя : Просвіта, 2013. 416 с.
7. Каганов Ю. О. Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя : Інтер-М, 2019. 432 с.
8. Мартирологія українських церков у 4-х тт. Т. 1. Українська Православна Церква: док., матеріали, християнський самвидав; Т. 2. Українська Католицька Церква: док., матеріали, християнський самвидав України. Торонто-Балтимор, 1985-1988.
9. Панченко П. П. Релігійні конфесії в Україні (40-і – початок 90-х рр.). Київ : Ін-т історії України, 1993. 49 с.
10. Державно-церковні відносини та становище Руської православної церкви на Дніпропетровщині (1954–1963 рр.) / упоряд. та авт. передмови А. Ю. Шевченко. Дніпропетровськ, ІМА-прес, 2012. Кн. 2. 536 с.
11. Пащенко В. Греко-католики в Україні: Від 40-х років ХХ століття до наших днів. Полтава : Вид-во Полтавського пед. ун-ту, 2002.
12. Пащенко В. Православ'я в новітній історії України. Ч.2. Полтава, 2001.
13. Сергійчук В. І. Нескорена церква: Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і державу. Київ : Дніпро, 2001. 494 с.
14. Сліпий Йосиф. Спомини / ред. І. Дацько, М. Горяча, вид. 2-ге. Львів; Рим : УКУ, 2014. 608 с.
15. Plokhy S. The Last Empire The final days of the Soviet Union. NY : Basic Books. 2015. 544 p.
16. Plokhy, Serhii & Frank E. Sysyn. Religion and Nation in Modern Ukraine. Canadian Institute of Ukrainian Study Parishes, 2003. 232 p.
17. Stiazhkina O. Zero Point Ukraine. Four Essays on World War II / Editor Andreas Umland. Ibidem Press, 2021. 294 p.

Змістовий модуль 4

1. Гвань І. Путін і РПЦ супроти України. Відверта брехня і агресія URL: http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/57653/
2. Здіорук С. Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні ХХІ століття. Монографія. Київ : Знання України, 2005.
3. Історія релігії в Україні : у 10 т. Т. 10. Релігія і церква років незалежності України / ред. А. Колодний. Київ : [б.в.] ; Дрогобич : [б.в.], 2003. 616 с.
4. Казанова Хосе. По той бік секуляризації: релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної доби / пер. з англ. О. Панич. Київ : Дух і Літера, 2017. 264 с.
5. Денисенко М. Православна церква в Україні. Століття розділень. Київ : Дух і Літера. 2019. 376 с.
6. Держава і Церква в новітній історії України : зб. наук. статей. Вип. 7. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 328 с.
7. Держава і церква в Україні-2019: підсумки року і перспективи розвитку відносин (інформаційні матеріали). Київ : Центр Разумкова, 2019. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Religiya.pdf
8. Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення громадян України: тенденції 2000–2020 рр. (Інформаційні матеріали). Київ : Центр Разумкова, 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_religiya.pdf
9. Колодний А. М. Україна в її релігійних виявах. Львів : Сполом, 2005. 336 с.
10. Калениченко Т. У пошуках шляхів примирення: релігійний вимір ситуації на Сході України. URL: <http://risu.org.ua/ua/index/exclusive/review/60610>
11. Майдан і Церква. Хроніка подій та експертна оцінка. Київ : Самміт-Книга, 2014.

12. Патріарх Філарет: Ми переможемо, тому що Бог і правда з нами. URL: http://risu.org.ua/article_print.php?id=56935&name=national_religious_question&_lang=ua&
13. Революція Гідності: на шляху до історії: Зб. наук. праць / Відп. ред.: І. Пошивайло, Л. Онишко. Київ : Нац. музей Революції Гідності, 2020. 384 с.
14. Саган О. Н. Національні прояви православ'я: український аспект. Київ : Світ знань, 2001. 256 с.
15. Щоткіна К. Хроніки Томосу. Харків : Vivat, 2019. 304 с.
16. From «the Ukraine» to Ukraine. A Contemporary History of 1991–2021 / Edited by M. Rojansky, G. Kasianov and M. Minakov. Ibidem Press, 2021. 472 p.
17. Plochy S. The Gates of Europe. A History of Ukraine. London, United Kingdom : Penguin. 2016. 432 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua/v8.htm>
2. Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій. URL: <http://vrciro.org.ua/ua/>
3. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua/>
4. Інститут релігійної свободи URL: <http://www.irs.in.ua>
5. Львівський музей історії релігії. URL: <http://www.museum.lviv.ua>
6. Релігійно-інформаційна служба України. URL: <http://risu.org.ua>
7. Релігія в Україні. URL: <http://www.religion.in.ua>
8. УПЦ Київський Патріархат: Офіційний веб-сайт. URL: www.cerkva.info
9. Офіційний інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви. URL: <http://news.ugcc.ua>
10. Львівська архідієцезія Римсько-католицької Церкви в Україні. URL: <http://dioceselviv.org>
11. Український Католицький Університет. URL: <http://ucu.edu.ua>
12. Офіційний сайт Української Лютеранської Церкви. URL: www.ukrlc.org
13. Офіційний сайт Всеукраїнського союзу об'єднань Євангельських християн баптистів – есбua.info
14. Всеукраїнський союз Церков християн віри євангельської п'ятидесятників. URL: www.uupc.org
15. «Буддизм в Україні». URL: sangha.org.ua
16. Офіційний сайт Української Уніонної Конференції Адвентистів Сьомого дня. URL: www.adventist.org.ua
17. Інститут юдаїки. URL: www.judaica.kiev.ua
18. Іслам в Україні. URL: <http://islam.in.ua>
19. Сайт РУН Віри. URL: www.runvira.org
20. Церква «Об'єднання» (Церква Муна). URL: unification.org.ua

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зомт і беруть активну участь у заняттях. Аспіранти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Аспіранти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

З метою формування відповідального ставлення до наукової діяльності та оприлюднення її результатів усі письмові роботи, що виконуються аспірантами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck, результати перевірки аналізуються викладачем під час оцінювання роботи. Роботи, в яких виявлено ознаки плагіату або інших форм академічної недоброчесності, до розгляду не приймаються і **відхиляються без права перескладання**. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Виконавці індивідуальних завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних,

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача з аспірантами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі Zoom. Базовою платформою для комунікації викладача з аспірантами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити аспірантів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені меседжери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та курс.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Аспіранти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих аспірантами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання аспіранту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування аспірантів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання

допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ:
<https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п`ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою:
moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.